

Franjevačko sveučilište „Antonianum“ u Rimu.

Internacionalni kolegij Sv. Antun u Rimu osnovao je godine 1883. tadanji general reda Bernardin Dal Vago. Budući da se u tu svrhu zgrada kolegija zajedno sa crkvom Sv. Antuna Padovanskoga morala iz temelja renovirati i proširivati, to su se studija mogla početi istom sedam godina kasnije za vrijeme pontifikata Lava XIII. god. 1890. Zadaća kolegija od početka bila je dvostruka: naobrazba franjevačkih lektora po svim provincijama i odgoja misionara. Naučna osnova kolegija bila je slična naučnoj osnovi u ostalim rimskim kolegijima. Ali naskoro, onamo od konca 19. vijeka, bio je običaj, da franjevački svećenici u kolegiju svršavaju više teološke i filozofske studije kroz dvije godine. Prema statutima iz godine 1905. uvedena su na kolegiju dva tečaja: redoviti misionarski tečaj, kojemu je godine 1924. pridružen tečaj od jedne godine za one franjevačke svećenike, koji se posvećuju misijama, i viši tečaj za franjevce svećenike, koji se usposobljavaju za profesore na franjevačkim teološkim školama. Taj je studij trajao tri godine. Tako je kolegij podijeljen u šest fakulteta: Sveto pismo, dogmatsko bogoslovlje, kanonsko-moralne znanosti, filozofija, crkvena historija i govorništvo. To je bio progres za pravi znanstveni rad u čitavom području znanstvene teologije i filozofije, pa se više puta, a osobito godine 1909. i 1914. pomišljalo i na to, da se kolegiju podijeli formalno pravo kao i drugim kolegijima, da može davati akademske graduse. Osim toga je godine 1923. osnovan Franjevački Biblijski Institut u Jerusalemu, koji je priključen kao sastavni dio Antonianuma, a koji je za kratko vrijeme dao velike rezultate na polju istraživanja Svetoga Pisma, što nije ni čudo, jer su sinovi Sv. Franje još od vremena svoga patrijarha bili jedini kršćanski čuvari svetoga groba i svetih mjesta u Palestini. Godine 1927. odlučeno je na vrhovnom starješinstvu reda, da se zgrada kolegija proširi, da se od Svete Stolice zamoli dozvola dijeljenja gradusa i da se studij Svetoga Pisma uči u tečaju od četiri godine. Tako je Kongregacija kardinala »de seminariis et studiorum universitatibus« dana 17. V. 1933. na osnovu apostolske konstitucije pape Pija XI. od 24. V. 1931. donijela odluku, kojom se kolegij Sv. Antuna kanonski osniva sa pravom davati akademske graduse i to bakalaureat, licencijat, doktorat u teologiji, kanonskom pravu i filozofiji, ali samo za članove franjevačkog reda. Prema toj odluci kongregacije početkom školske godine 1933/34. i formalno je kolegij postao univerzitet. Svi oni, bili oni klerici ili svećenici, koji hoće postići akademske graduse, moraju svršiti srednje klasične škole (sa maturom), zatim dvije godine filozofskih nauka, koje su svršili nakon srednjih škola na visokom filozofskom institutu za skolastičnu filozofiju. Oni kandidati, koji su svršili srednje klasične škole, zatim dvije godine filo-

zofije i četiri godine bogoslovije, mogu se upisati u kolegiju u četvrtu godinu studija istom onda, kad su položili prema odredbama kongregacije prijamni ispit, koji se uzima kao tri godine svršene bogoslovije na institutu. Oni, koji žele biti profesori iz Svetoga Pisma, moraju nakon doktorata sveukupne bogoslovije studirati biblijske nauke na franjevačkom institutu u Jerusalemu. Ako se takvi, koji su svršili gimnaziju, filozofiju i četiri godine bogoslovije, žele upisati na fakultet kanonskoga prava, mogu položiti kod upisa ispit iz institucija kanonskog prava, pa tako svršavaju tečaj u tri godine. Svi takvi, koji se upisuju na filozofski fakultet, mogu se upisati u drugu godinu filozofije bez prijamnoga ispita i tako svršavaju fakultet za tri godine. Prema tomu osim svećenika sa maturom, filozofijom i četiri godine bogoslovije primaju se i klerici sa klasičnom naobrazbom i dvije godine više filozofije, pa njihov čitavi bogoslovni tečaj traje u kolegiju daljnjih šest godina.

Na čitavom univerzitetu ima danas 51 profesor, ali još nisu sve stolice popunjene. Od toga otpada na bogoslovni fakultet 29, na kanonsko pravo 8, na filozofiju 9, na viši misionarski tečaj 5. Na bogoslovnom fakultetu od naših franjevaca predaje: O. dr. Fra Karlo Balić, bivši profesor na franjevačkoj bogosloviji u Makarskoj, o sakramentima uopće i napose o sakramentu pokajanja 5 sati i bogoslovska literatura franjevačke i dominikanske škole od 13—14 vijeka 2 sata, O. dr. Teofil Harapin, bivši provincijal zagrebačke franjevačke provincije Sv. Ćirila i Metodija, pitanja istočne bogoslovije 2 sata, zatim komparativna historija religija 2 sata, O. dr. Dominik Mandić: izabrana pitanja iz novije crkvene historije 3 sata. Na juridičnom fakultetu predaje od naših O. dr. Jeličić, bivši profesor na franjevačkoj bogosloviji u Sarajevu, o sakramentima svetoga reda i ženidbe 4 sata i osim toga ima historijsko-juridičke vježbe u seminaru 1 sat. Na filozofskom fakultetu osnovane su ove stolice: ontologija, teodiceja i racionalna psihologija 6 sati, specijalna etika i tumačenje tekstova Sv. Tome 3 sata, logika i kriteriologija 3 sata, historija moderne filozofije 4 sata, povijest srednjovječne filozofije 2 sata, biologija 2 sata, eksperimentalna psihologija 1 sat, matematika 1 sat, kritično ispitivanje Bergsonova sistema 2 sata, znanstvena metodologija 1 sat, socijalna ekonomija 2 sata, historija socijalnih teorija 1 sat, znanstveno-filozofska pitanja iz područja biologije i antropologije 2 sata, znanstveno-filozofska pitanja iz matematike. Na misionarskom tečaju predaju se osim ostaloga: povijest misija, geografija i statistika misija, etnologija i etnografija, asketska i mistična teologija, engleski kineski, japanski, arapski jezik. Na akademskom tečaju ima 74 studenta, na misionarskom tečaju 49 i izvanjih 21.

Dana 16. oktobra prošle godine započela je redovita školska godina 1933/34., pa je tom prilikom rektor magnificus O. Bertrand Kurtscheid držao govor o evoluciji viših franjevačkih studija. Dana 14. XII. bilo je svečano otvorenje samoga sveučilišta u prisutnosti kardinala Bisleti kao izaslanika Sv. Oca i kardinala Dolci kao pro-

tektora franjevačkog reda. Osim toga bili su zastupani predstavnici reda dominikanskoga, kapucinskoga, konventualaca, Trećeredaca, Isusovaca, rektor magnificus Gregorijane, papinskog instituta »Angelicum«, istočnog instituta, instituta za kršćansku arheologiju itd. Nakon pročitavanja dokumenata o kanonskoj erekciji govorio je vrlo značajan govor, koji je zapravo duža znanstvena disertacija, O. fra dr. Karlo Balić o franjevačkom redu kao vodi svetoga mišljenja vjernika u pitanju Bezgriješnog Začeca.

Ta disertacija izrečena u klasičnom latinskom jeziku, dokumentirana u najmanjim pojedinostima pokazala je ne samo upravo ogromnu načitanost govornika nego i njegovo poznavanje marijanske literature. Ta se disertacija ima smatrati, kao što se to naročito ističe u službenom listu »Acta ordinis fratrum minorum«, kao programatski govor novoga sveučilišta. O. dr. Karlo Balić doživio je sa svih strana aplauz i pohvale. Disertacija je i posebno odštampana. Iza toga je rektor magnificus Kurtscheid govorio, kako je došlo do osnivanja ovoga franjevačkog sveučilišta. Drugi dan iza otvorenja t. j. 15. XII. primio je Sveti Otac u posebnu audienciju u sali za intronizaciju generala franjevačkog reda sa definatorima, profesorima i studentima. Nakon pročitane adrese odgovorio je Sveti Otac dužim govorom i na koncu svima dao svoj blagoslov.

